

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA-4101-27-03/2011/P/11/125

Katowice, dnia 27 stycznia 2012 r.

**Pan
Jacek Telęga
Dyrektor Oddziału
Operacyjnego Banku
Gospodarki Żywnościowej SA
w Katowicach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Banku Gospodarki Żywnościowej S.A.² Oddziale Operacyjnym w Katowicach³, w zakresie udzielania i rozliczania przez Oddział w latach 2009-2011 (do 30 listopada) preferencyjnych kredytów inwestycyjnych dla rolnictwa z dopłatami do oprocentowania Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁴.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 19 grudnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, działalność Oddziału w zakresie spraw objętych kontrolą.

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Zwanym dalej „Bankiem” lub „BGŻ S.A.”

³ Zwanym dalej „Oddziałem”

⁴ Zwanej dalej „ARiMR” lub „Agencją”

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. Oddział, w okresie objętym kontrolą, udzielił 16 preferencyjnych kredytów inwestycyjnych dla rolników o łącznej wartości 11 522,2 tys. zł, z czego: siedem z linii kredytowej nKZ⁵ o wartości 933,3 tys. zł, cztery z linii kredytowej nMR⁶ o wartości 5 213,1 tys. zł, dwa z linii kredytowej nNT⁷ o wartości 915,8 tys. zł oraz po jednym kredycie z linii kredytowych: nGP⁸, nGR⁹ i nIP¹⁰ na kwoty wynoszące odpowiednio: 4 270 tys. zł, 154 tys. zł i 36 tys. zł. Kredytów udzielano na zasadach i warunkach określonych w umowie nr 2/DPK-KI/07, zawartej dnia 30 maja 2007 r. pomiędzy Agencją a BGŻ S.A.¹¹.

Z tytułu dopłat ARiMR do oprocentowania kredytów preferencyjnych Bank w ww. okresie uzyskał przychody w łącznej wysokości 1 729,4 tys. zł, przy czym kwota ta obejmuje również dopłaty uzyskane z tytułu obsługi kredytów udzielonych w latach poprzedzających okres objęty kontrolą¹².

2. Stwierdzono, że zadania związane z obsługą kredytów preferencyjnych w schemacie organizacyjnym Oddziału¹³ przypisano komórkom organizacyjnym obsługującym małe i średnie przedsiębiorstwa, natomiast zasady postępowania osób za nie odpowiedzialnych określono w umowie oraz obowiązujących w Banku uchwałach zarządu¹⁴ i Podręczniku Kredytowym¹⁵. Informacje dotyczące preferencyjnych kredytów inwestycyjnych na rzecz rolnictwa umieszczono na stronie internetowej Banku oraz przekazywano potencjalnym kredytobiorcom w trakcie spotkań organizowanych przez Śląską Izbę Rzemieślniczą w Katowicach.
3. Zbadano dokumentację 10 preferencyjnych kredytów inwestycyjnych, w tym: cztery z linii nKZ, trzy z linii nMR, dwa z linii nNT i jeden z linii nGR. Nie stwierdzono przypadków pobierania przez Bank prowizji od klientów w wysokości wyższej niż przewidywała to umowa zawarta z Agencją (max. 2%), a w dokumentacji każdego z udzielonych kredytów przechowywano wymagane plany inwestycji, na realizację których przeznaczono środki udzielonych kredytów. Ustalono również, że wartości przyznanych kredytów nie przekraczały górnych limitów określonych przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań ARiMR¹⁶. W przypadku kredytów udzielonych w ramach linii nMR i nNT, kolejne transze kredytu uruchamiano po spełnieniu przez kredytobiorcę warunków określonych w zawartych z klientem umowach kredytowych.

---

⁵ Zakup użytków rolnych

⁶ Utworzenie lub urządzenie gospodarstw rolnych przez osoby, które w dniu złożenia wniosku o kredyt nie ukończyły 40 roku życia

⁷ Inwestycje w zakresie nowych technologii produkcji w rolnictwie zapewniających wysoką jakość produktu.

⁸ Inwestycje w rolnictwie i przetwórstwie produktów rolnych przez grupy producentów rolnych.

⁹ Zakup nieruchomości rolnych przeznaczonych na utworzenie lub powiększenie gospodarstwa rodzinnego.

¹⁰ Realizacja inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych.

¹¹ Zwanej dalej „umową”.

¹² Na powyższą wartość złożyły się dopłaty uzyskane z następujących linii kredytowych: nKZ - 156,2 tys. zł, nMR - 853,1 tys. zł, nNT - 330,4 tys. zł, nGP - 100,1 tys. zł, nGR - 100,2 tys. zł, nIP - 99,9 tys. zł, a 89,5 tys. zł w pozostałych liniach kredytowych (BR/10, BR/14, BR/15).

¹³ Uchwała Nr 181/ro/B/PJ/2009 Zarządu Banku Gospodarki Żywnościowej Spółka Akcyjna z dnia 30 listopada 2009 roku.

¹⁴ Uchwały: nr 87/B/DA/2007, nr 46/B/DA/2010 oraz nr 16/wu/B/DA/2011.

¹⁵ Rozdział 13 Przewodnik po kredytach preferencyjnych z dopłatami ARiMR do oprocentowania

¹⁶ Dz. U. Nr 22, poz. 121 ze zm.

Ustalono również, że we wszystkich przypadkach oprocentowanie, którym obciążano kredytobiorców naliczano zgodnie z § 2 umowy z Agencją i we wszystkich przypadkach wynosiło 2% wartości udzielonego kredytu. Odsetki te płacili kredytobiorcy w terminach określonych w zawartych z Bankiem umowach.

Stwierdzono jednak, że w niektórych dokumentach potwierdzających wykorzystanie udzielonych kredytów¹⁷ nie było wymaganej załącznikiem nr 1 do Zarządzenia nr 23/2009 Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 4 marca 2009 r. adnotacji o treści: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu inwestycyjnego z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umową nr ..... z dnia .....”

Krytycznie ocenić należy również przypadki nieodnotowywania daty na sporządzanych przez pracowników Oddziału kserokopiach dokumentów, od których przedłożenia przez kredytobiorcę warunkowano uruchomienie kredytu lub jego kolejnej transzy. Uchybienie to dotyczyło kserokopii jednego aktu notarialnego¹⁸ oraz kserokopii 49 faktur na kwotę łączną 1 409 421,50 zł¹⁹, jako niezgodne z obowiązującymi w Banku procedurami, uniemożliwiające ocenę prawidłowości uruchamiania przez Oddział środków kredytu.

4. NIK ocenia pozytywnie przeprowadzane przez Bank kontrole wywiązywania się kredytobiorców z ustaleń zawartych w umowach kredytowych. U sześciu z dziesięciu objętych badaniem kredytobiorców przeprowadzono inspekcje w celu potwierdzenia realizacji inwestycji. Ponadto, w grudniu 2010 roku, Oddział przeprowadził kontrolę prawidłowości zawierania umów kredytowych objętych dopłatami ARiMR. Kontrolą objęto 8 umów kredytowych. Podkreślić należy, że ww. inspekcje i kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- **zwiększenie nadzoru nad prawidłowością sporządzania dokumentów księgowych, związanych z obsługą kredytów preferencyjnych, pod kątem spełnienia przez nie wymogów określonych w Zarządzeniu Nr 23/2009 Prezesa Agencji.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Dyrektorowi Oddziału przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

¹⁷ Akty notarialne potwierdzające realizację kredytów z linii nMR i nGR oraz faktury VAT dotyczące umowy kredytowej nr U/0008896252/0001/2010/1900 z dnia 7 marca 2011 roku, o numerach: 19/08/2011 z 31 sierpnia 2011 r. na kwotę brutto 1.711,81 zł, nr SV0884/11 z 7 września 2011 r. na kwotę brutto 3.502,55 zł oraz nr 8/2011 z 17 września 2011 r. na kwotę brutto 9.225 zł.

¹⁸ Potwierdzającego zakup nieruchomości zabudowanej, nieruchomości niezabudowanej oraz wniesienie udziału własnego w kwocie łącznej 1.524.000 zł, w przypadku realizacji umowy nr U/0008896252/0001/2010/1900.

¹⁹ Faktury te dotyczyły umowy kredytowej nr U/0008896252/001/2010 z 7 marca 2011 r. z linii nMR.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.